

THORVALDSEN
LIVETS OG DØDENS GENIER

Digte ved Thorvaldsens Død

Oehlenschläger og H. C. Andersen skrev de officielle Søragesange til Thorvaldsens Bisættelse; enkelte Linjer i Oehlenschlägers Digt har endnu Liv, men det er Ret og rigtigt, at begge Sange er glemte efter at have gjort Fyldest som Lejlighedspoesi.

Friedrich Hebbel sigtede højere. I Vinteren 1842-43 besøgte han Hovedstaden; som Ditmarsker var han en af Christian VIII's Undersaatter og han opnaaede i København en kongelig Understøttelse til at fortsætte en stor Udenlandsrejse. Hos Oehlenschläger traf han Thorvaldsen og siden gæstede han denne i Atelieret og digtede om hans Ganymed.

I Dagbogen skrev han efter Meddelelsen om Thorvaldsens Død: »So sterben die Götter, so starb Goethe, Shakespeare [!], Lessing, so würden wir Alle sterben, wenn das Leben sich naturgemäss entwickelte. Geht ins Theater, setzt sich nieder, lebt – ist todt. Gleich in meinen ersten Schauer mischte sich der Neid.«

I disse hastige, concentrerede Linjer ligger Kim til flere Vers. Den 28. Maj 1844 var et Digt paa 30 fulde Strofer færdigt; først kaldet: Thorwaldsen, senere: Ein Spatziergang in Paris. Det begynder med Indtryk af det festlige, verdslige Paris i straalende Foraar paa en Paaskedag. Hvad Digteren ser paa sin Vej, gør ham ør af Glæde og egen Styrke. Men mod Aften:

Ich ging zurück, nicht matt, doch übersatt,
Jetzt ein Glas Wein noch und ein Zeitungsblatt!
Ein Wink, und Beides stand mir zu Gebot.
Ein Blick, und keinen mehr: Thorwaldsen todt!
Ein langes Schweigen, wie am heil'gen Ort!
Kein Lebewohl! Doch endlich dieses Wort:

So war ihm jeder Genius geneigt!
Das hat ihm auch der letzte nun gezeigt!
Er stirbt nicht! Lebt! Ist todt! So fällt ein Stern!

— — —

Senere hedder det: 'Nun stehen alle Kaiserstühle leer' og efter at Rafael, Beethoven og Goethe hver har faaet deres Strofe, kommer den viet Thorvaldsen, 'der aus dem Marmor griech'sches Feuer schlug'.

Digtet sluttede med en Hyldest til 'Dänemark, das grosse Söhne ehrt', Denne blev siden strøget; i 1848 var Hebbel lidenskabelig Slesvig-Holstener og skrev foragtsfuldt om Danmark.

Hebbel læste dansk og læstes i Danmark. Hans Forlægger, Campe, lod 100 Exemplarer af Thorvaldsen-Digtet trykke til Fordeling i København. Det har været vel kendt her i Landet.

*

*

*

NEC CITHARA CARENTEM

ἄσπον ἠδύ τί μοι, Μοῦσα φίλη, μέχρι περ ἄν θάνω ·
μή με κωφὸν ἔα μηδὲ βαρὺν τοῖσι νεωτέροις
ζῆν τὸ λοιπὸν, ἀεὶ δ' εἴ τι σοφὸν καὶ καλὸν ἐκμαθεῖν.

γῆρας οὐ σὲ πρέπει, Μνημοσύνης παῖ λιγυρά, στυγεῖν,
ἥτις οἶσθα Χρόνον τοῖς αγαθοῖς ὡς θεὸς εὐμαρῆς,
καὶ Πλάτωνι σύνει καὶ Σοφοκλεῖ, κοῦκ ἀριθμεῖς ἔτη.

δεῦρ' Ἐλευθερίᾳ σύννομε καὶ μῆτερ ἀηδόνων ·
ὦτά μοι μέλος οὐ λαμπρὸν ἔδν · νῦν δ' ἀπερεῖν δοκῶ
οὐκ ἄνευ σέθεν, εἴθ' ὕπνος ὅδ' ἔστ' εἴτε τὸ τεθνάσαι.

Dette lille lyriske Digt er sikkert ukendt hos os, men det hører med i Billedet af Thorvaldsens Ry og minder om den nære Samfølelse, der dengang bestod imellem Litteraturens Mænd, som tolkede Oldtidens Tanker for Samtiden og Kunstens, der levendegjorde Antikens Formsprog.

Den Nyhed, som slog ned i Hebbel paa en Café i Paris, ramte ogsaa en ung, begavet Scholar i King's College i Cambridge, *William (Johnson) Cory*.

Cory blev en personlig, men maaske ikke nogen stor Digter; hans poetiske Evne kom til at farve en Lærergæring, som satte sit Præg for Livet paa mange

Unge, og endnu er han ikke glemt; i 1950 offentliggjordes en ny Bog om hans Liv, ledsaget af et lille Udvalg af hans Vers. I en stor Anmeldelse af denne efterlystes ovenstaaende Digt: »No Hellenist has – since the Renaissance at least – produced anything more exquisite than William Cory's Hendecasyllables on Thorvaldsen's death, rescued by Arthur Benson for his 1905 edition of Ionica«.

Allerede i 1844 behøvede et Digt paa græsk ogsaa i England en Oversættelse, og i det Brev, hvor Digtet først tryktes, læstes tillige Cory's engelske Omdigtning deraf, der ogsaa blev optrykt af Benson.

Som paa de græske Gravmæler er det den Afdøde, der taler. Den alvorlige, men ikke patetiske Bøn, til Musen, der her tillægges Thorvaldsen, har *Otto Gelsted* gendigtet med frisk Gratie til moderne Dansk.

Citharen maa ikke savnes; Kapellet er begyndt at spille; den gamle Kunstner vender sig til Mnemosyne:

NEC CITHARA CARENTEM

*Muse, lad mig med sang til Hades drage
og aldrig ende som de unges plage
men dyrke kunst og sandhed alle dage!*

*Du, barn af mindet, har de gode kær
og Sofokles og Platon står du nær
og regner ikke år men mandens færd.*

*I pagt med Frihed altid sangen lød.
Jeg segner, men din fjerne røst er sød,
om det er Søvn, der når mig, eller Død.*

Hverken Oehlenschläger, H. C. Andersen eller Hebbel var gaaet i Skole hos Grækerne; Cory var det – ligesom Thorvaldsen.

*

*

*

Nogle Ord om Cory. Han var født i 1823 og døde i 1892. Efter Studieaarene i Cambridge valgte han Skolevejen og blev en inspirerende Lærer i Eton for de bedst begavede Drengene og for dem, hos hvem han mente at spore betydelige Karakteranlæg.

Ionica indeholder hans engelske Digte (1. Udgave 1858, 3. ved Arthur C. Benson, 1905). En paaskønnet Samling latinske Vers i Horats' Manér udsendte han under Titlen *Lucretilis*. Hans *Letters and Journals* tryktes privat; de har stadig Læsere i England, som fængsles af hans modsætningsrige, intellectuelt og ideelt facetterede Sind og urolige, stærke Temperament. Her tryktes Thorvaldsen-Digtet for første Gang i Brev til the Rev. E. D. Stone af 18. December 1862.

»No one who knew William Cory will think it an exaggeration to say that his mind was probably one of the most vigorous and commanding minds of the century«, skrev Arthur Benson, selv en erfaren Litteraturens Mand. Vi, som ikke har kendt Cory og lever saa længe efter ham, maa dog have Lov at tro, at der heri er et Gran af Overvurdering. Men i sit Milieu har han virket saadan.

Biografien, som nævnes ovenfor, er skrevet af Faith Compton Mackenzie; Anmeldelsen staar i *The Times Literary Supplement*, 2. Juni 1950, p. 340.

VILHELM SLOMANN